**Burgemeester en wethouders**
**Postadres** Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
**Telefoon** 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Behandeld door** | Corine Bont - Tiebosch | **Datum** | 10 oktober 2025 |
| **E-mail** | c.bonttiebosch@utrecht.nl | **Kenmerk** | 31952048 |
| **Type brief** | Voortgangsbrief | **Onderwerp** | Raadsbrief kwartaalbrief onderwijs 3e kwartaal 2025 |
| **Bijlage(n)** | 1 | **Beleidsveld** | Onderwijs |

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de kwartaalbrief onderwijs over het derde kwartaal van 2025 met daarin informatie over de laatste ontwikkelingen en toezeggingen aan uw raad over het Utrechtse onderwijs. We informeren u in deze kwartaalbrief over de ontwikkelingen op de onderwijstaken[1] waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, over activiteiten die raken aan het coalitieakkoord en over ontwikkelingen en opvolging van moties en toezeggingen van uw raad. Deze kwartaalbrief onderwijs bestaat uit een deel A met informatie over onderwijsbeleid en een deel B met informatie over onderwijshuisvesting. De laatste kwartaalbrief onderwijs ontving u op 25 juni 2025.

Beantwoording raadsvragen

Uw raad heeft in het afgelopen kwartaal een aantal sets aan schriftelijke vragen gesteld ter beantwoording. De volgende schriftelijke vragen zijn beantwoord:

- SV97 Kiezen voor praktijkonderwijs op 26 juni jl.
- SV130 naar aanleiding onderzoek naar Stichting Durf te dromen op 15 september jl.
- SV132 Publiek geld, private winst? op 15 september jl.

Ook zijn er mondelinge vragen gesteld, die we tijdens het vragenuur hebben beantwoord:

- MV3 Techniekonderwijs zonder Ontdekhal op 26 juni jl.
- MV4 Gedeeld gebruik ISU voor studenten op 26 juni jl.
- MV2 Geen sloopmelk op Utrechtse scholen op 25 september jl.
- MV3 Win-win voor onderwijs en sociale veiligheid in Lunetten op 25 september jl.

Moties en toezeggingen

Met deze raadsbrief worden de volgende toezeggingen en moties afgedaan:

- Toezegging 953

[1] Over o.a. Onderwijsachterstanden beleid (OAB), LEA (UOA), leerplicht, leerlingenvervoer, voortijdig schoolverlaten, onderwijshuisvesting.

- Toezegging 992
- Toezegging 993
- Toezegging 1014
- Motie M162
- Motie M164

Commissie
In de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie hebben we over de volgende onderwerpen met uw raad gesproken:

- Raadsbrief Jaarlijkse voortgangsrapportage mbo-uitvoeringsplan op 26 juni jl.

Raadsbrieven
De volgende raadsbrief hebben we in de afgelopen periode aangeboden aan uw raad.

- Raadsbrief Gelijke kansen voor het jonge kind op 11 september jl.
- Raadsbrief Stichting Leren voor de Toekomst en Durf te Dromen op 15 september jl.

## Deel A. Onderwijsbeleid

In dit deel gaan we in op de volgende beleidsonderwerpen:

- voorschoolse educatie;
- passend onderwijs met aandacht voor de pilot bij de Rafaelschool en het jaarverslag van leerlingzaken;
- voortgezet onderwijs met aandacht voor schooladviezen en de pilot havo-praktijkvakken;
- aanpak lerarentekort met aandacht voor flexpool/invalspool;
- leerlingenvervoer met aandacht voor opstart van het jaar, stand van zaken nieuwe verordening, de aanbesteding en de monitor leerlingenvervoer;
- nieuwkomersonderwijs;
- solidariteitsfonds;
- segregatie in het onderwijs met aandacht voor scholen met hoge spreiding;
- sociale veiligheid met aandacht voor online sociale veiligheid, pestvrije scholen en gebedsverbod;
- volwasseneducatie met aandacht voor bevorderen basisvaardigheden, week voor lezen en schrijven 2025 en het regionaal programma.

### Voorschoolse Educatie

Tijdens de bespreking van de Jaarstukken 2024 is in de Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën de toezegging gedaan dat de raad in oktober de evaluatie van Voorschoolse educatie ontvangt (toezegging 994). Toegezegd is om de raad te informeren over de effecten van maatwerk indiceren op het bereik van Voorschoolse Educatie, in relatie tot andere steden. Deze toezegging komt overeen met de toezegging in de commissie VOWE in februari 2023 (toezegging 377), waarin is aangegeven de effecten van maatwerk indiceren op zijn vroegst te kunnen delen in Q1 2025. De eerste tussenstand van kwantitatieve onderzoeksresultaten over maatwerk indiceren worden naar verwachting in november 2025 opgeleverd, daarover rapporteren we aan uw raad in de jaarbrief Voorschoolse Educatie in Q1 2026, waarin we ook de jaarlijkse bereikcijfers en belangrijke ontwikkelingen binnen het Onderwijsachterstandenbeleid delen.

## Passend onderwijs

*Pilot Rafaelschool*

In de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport is een update toegezegd (toezegging 992) van de pilot “Zorg in school”. Met deze pilot maken we het mogelijk dat kinderen - indien dat nodig is - drempelloos gebruik kunnen maken van jeugdhulp in school om tot leren te komen.

In 2022 is een bovenregionale werkagenda vastgesteld en startten twee pilots op scholen voor gespecialiseerd onderwijs: Rafael in Utrecht en Heuvelrug College in Zeist. Uw raad is tussentijds geïnformeerd over de eerste resultaten van de pilots via de Raadsbrief Maatregelen jeugd en pilot collectieve financiering jeugdhulp in speciaal onderwijs (dd. 24 juni 2024). In augustus 2025 is er een verlenging van één schooljaar voor deze twee pilots afgesproken. Het doel is om de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp te verbeteren op scholen met een bovenregionaal voedingsgebied, zoals meestal het geval is bij gespecialiseerd onderwijs. Voor jeugdhulp zijn kinderen in principe aangewezen op hun eigen gemeente, waardoor dit voor regionaal werkende scholen extra ingewikkeld is. Door de onderwijsgerelateerde jeugdhulp op school te organiseren voorkomen we dat. Uiteraard kunnen kinderen en gezinnen ook los van school jeugdhulp ontvangen, bijvoorbeeld als er sprake is van problemen in een gezin.

We zijn trots op de resultaten die we met elkaar hebben geboekt en op de samenwerking die we hebben in de regio. Op de Rafael maakten in februari 2025 101 kinderen van de in totaal 220 kinderen gebruik van jeugdhulp via school. Als zij dit niet via deze pilot op school hadden kunnen krijgen, dan had er voor ieder kind apart een beschikking aangevraagd moeten worden. Met de werkwijze in de pilot voorkomen we dat ouders per gemeente een beschikking moeten aanvragen voor jeugdhulp, inclusief de begeleiding die dat vroeg van de scholen. Daarnaast voorkomt het dat kinderen op een wachtlijst komen en kinderen lang (tussen de zes weken en zes maanden) moeten wachten op hulp. Binnen de pilot is de hulp direct beschikbaar en kan daardoor ook sneller worden afgebouwd. Andere voordelen zijn dat er goede afstemming is met de ouders, de kinderen de hulp op school krijgen en daardoor minder onderwijstijd missen en er vaker een collectiever aanbod op school kan worden geboden. Tevens blijkt uit de evaluatie dat deze aanpak minder kosten met zich meebrengt.

We onderzoeken hoe we de successen van de pilots kunnen uitbreiden naar andere scholen. Hierbij is er een aantal uitdagingen zoals het doorlopen van aanbestedingsprocedures, de voorwaarde dat scholen hun zorgstructuur goed omschrijven en het borgen van de rechtsbescherming van kinderen en ouders. De verschillende wettelijke kaders van passend onderwijs en van jeugdhulp maken dit complex. Er is immers altijd een “grijs” gebied tussen beide wetten. Hoe we dit goed kunnen definiëren en hier invulling aan geven, is onderdeel van de pilot die wordt uitgevoerd met 23 gemeenten. Meer informatie over de werkwijze van de pilot is ook hier te beluisteren. We blijven ons inzetten om deze werkwijze te borgen in de wettelijke kaders.

*Trends cijfers jaarverslag leerlingzaken*

In de kwartaalbrief van Q1 2025 hebben wij aangegeven om in de kwartaalbrief Q2 2025 terug te komen op de cijfers uit het jaarverslag leerlingzaken over een periode van zes jaar en dit in relatie te brengen met andere cijfers zoals die van wachtlijsten. Het verzamelen van betrouwbare cijfers met betrekking tot wachtlijsten kost meer tijd dan we oorspronkelijk hadden verwacht. De meerjarige trends en de duiding worden daarom toegevoegd aan het jaarverslag leerlingzaken over 2024-2025 die we begin 2026 publiceren en aanbieden aan uw raad.

## Voortgezet onderwijs

*Schooladviezen*

In het mondeling vragenuur van 6 februari jl. is gevraagd of in Utrecht kinderen uitvallen op school als gevolg van een niet passend schooladvies en die als gevolg daarvan op de middelbare school naar een ander niveau / leerroute moeten. Bij de beantwoording is toegezegd de schoolbesturen tijdens de Stadstafel Onderwijs & Jeugd hiernaar te vragen en u hierover te informeren in de kwartaalbrief.

Er zijn inderdaad signalen dat leerlingen tussentijds overstappen of uitvallen als gevolg van een niet passend advies. Sinds de wettelijke verplichting om het schooladvies te heroverwegen op basis van de doorstroomtoetsscore, is het aantal bijstellingen sterk toegenomen (van 10% in 2023 naar 28% in 2024). Scholen signaleren dat dit leidt tot overstappers van havo naar vmbo. Voor vmbo is het daardoor moeilijker om prognoses te maken van het aantal leerlingen en het benodigde onderwijsaanbod. Hoewel het aandeel overstappers per leerjaar stabiel blijft (rond 3%), zit volgens landelijke monitoring ruim een derde van de leerlingen drie jaar na instroom op een andere leerroute dan het oorspronkelijke advies[2]. Het aantal doublures en thuiszittende leerlingen is na de pandemie toegenomen. Uit landelijk onderzoek blijkt dat het type doorstroomtoets invloed heeft op het schooladvies: het percentage vwo-adviezen verschilt per aanbieder van 19 tot 37 procent. Dit leidt tot strategisch toetsgebruik.

De schoolbesturen VO constateren ook dat hier extra aandacht voor nodig is, en zijn met elkaar in gesprek over wat ze hieraan kunnen doen.

*Pilot havo-praktijkvakken*

In schooljaar 2024-2025 werkten er landelijk 240 havo-scholen in een pilot aan praktijkgerichte programma's. In Utrecht deden zes scholen mee met deze pilot, die wordt gecoördineerd door SLO, het landelijk expertisecentrum voor curriculumontwikkeling. In de pilots werken leerlingen aan levensechte opdrachten voor bedrijven of organisaties. Het doel is het verhogen van de motivatie van havisten en het verbeteren van de loopbaanoriëntatie. Ook oefenen leerlingen vaardigheden waarmee zij in hun vervolgopleiding te maken krijgen. De ervaring is dat leerlingen het prettig vinden als een opdracht levensecht is. Het streven van het Rijk is dat via een subsidieregeling vanaf schooljaar 2026-2027 alle scholen deze praktijkgerichte vakken kunnen aanbieden en leerlingen er examen in kunnen doen.

In een brief aan de Tweede Kamer over 'stand van zaken doorontwikkeltraject praktijkgerichte havo voorjaar 2025' (dd. 27 februari 2025) heeft de staatssecretaris de intentie uitgesproken dat scholen met een praktijkgerichte havo structureel een hogere bekostiging zullen krijgen. Hiervoor is vanaf 2027 extra budget gereserveerd op de onderwijsbegroting. Op Welkom bij NUOVO Campus is een voorbeeld te zien van hoe schoolbestuur NUOVO kennis en vakmanschap voor medewerkers en andere geïnteresseerden toegankelijk maakt. Hier is de podcast te beluisteren van de school X11 over werken met praktijkgerichte opdrachten; Hoe maak ik mijn onderwijs contextrijk en betekenisvol?

## Aanpak lerarentekort

In de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie van 9 januari jl. is gesproken over verkenning van de flexpool. In het primair onderwijs hebben steeds meer schoolbesturen een flexpool of invalpool. Naast SPO Utrecht en PCOU, werken ook KSU, Wijs Utrecht en SOZKO nu met een

[2] De verschillen in positie in leerjaar drie vo ten opzichte van het voorlopig advies tussen groepen leerlingen | Indicatoren Funderend Onderwijs | OCW in cijfers

invalpool. Hiermee kan een deel van de tijdelijke vervangingsvragen door zwangerschap of ziekte worden opgevangen. Medewerkers in de invalpool/flexpool hebben een arbeidsovereenkomst met een schoolbestuur en werken afwisselend op verschillende scholen. Dit is een mooie stap op weg naar meer school- en schoolbestuur overstijgende samenwerking.

**Leerlingenvervoer**

*Opstart schooljaar*

Het leerlingenvervoer is bij de opstart van het nieuwe schooljaar goed verlopen. Alle routes hebben een chauffeur. Zoals u in de monitor (bijlage) kunt lezen, is voor de zomervakantie gebruikgemaakt van de reservecapaciteit om het aantal chauffeurs op peil te houden. In de zomervakantie liep daarom bij Willemsen-de Koning een wervingsactie. Dit heeft geleid tot een volle opleidingsklas met 35 kandidaten, chauffeurs en enkele busbegeleiders. Hieronder zijn ook enkele chauffeurs uit de regio die in Utrecht hun opleiding volgen die, in verband met de aanrijtijden, in de regio worden ingezet.

*Stand van zaken nieuwe verordening*

Sinds 1 januari 2025 werken we met de nieuwe verordening voor het leerlingenvervoer, die op 14 november 2024 door uw raad is vastgesteld. Dat betekent dat het afgelopen halfjaar nieuwe aanvragen en wijzigingen beoordeeld zijn volgens de nieuwe verordening. Het is na een half jaar te vroeg om te kunnen zeggen of we significant effect zien van de nieuwe verordening op de instroom in het aangepast vervoer, omdat we minstens een heel schooljaar moeten vergelijken met voorgaande jaren. Daarnaast zijn externe factoren, zoals de instroom in het gespecialiseerd onderwijs, ook van invloed op de instroom in ons vervoer. We houden in de praktijk bij wat de nieuwe regels doen met nieuwe aanvragen en evalueren op een later moment in zijn totaliteit.

In het najaar voeren we ook ons jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek uit onder de gebruikers van het leerlingenvervoer. De uitkomsten van dit onderzoek bespreken we met ons ouderpanel. Een geplande ouderbijeenkomst voor de zomervakantie ging niet door wegens te weinig aanmeldingen, we organiseren in Q4 daarom een nieuw moment. Het klanttevredenheidscijfer ontvangt uw raad elk jaar bij de jaarstukken.

*Aanbesteding*

Op 1 augustus 2027 loopt de overeenkomst met de huidige vervoerder Willemsen-de Koning af. Daarom doorlopen we momenteel een zorgvuldig inkooptraject om de continuïteit van het vervoer ook na deze datum te waarborgen. Hierbij doorlopen we het keuzekompas “Aanbesteden in het Sociaal Domein”. Dit kompas helpt bij het kiezen van het meest passende marktinstrument bij het inkopen van diensten. De marktinstrumenten uit het Keuzekompas zijn: (Begrotings)subsidie, (quasi) Inbesteden, open house of een overheidsopdracht. Uw raad vroeg ons in de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie van 10 oktober 2024, om de optie van inbesteden te onderzoeken. Deze verkenning maakt met het kompas dus deel uit van het inkooptraject. In dit traject geven we tevens uitvoering aan motie M466 en onderzoeken we bij andere (regio)gemeenten hoe het leerlingenvervoer georganiseerd is. Wij informeren uw raad op een later moment over de uitkomsten van deze verkenning.

*Monitor leerlingenvervoer*

Met deze brief bieden wij u de monitor Leerlingenvervoer van Q2 2025 aan (bijlage). In deze monitor zijn de cijfers van april tot en met juni opgenomen en voorzien van een toelichting. De monitor is ontwikkeld om data over het leerlingenvervoer overzichtelijk te kunnen delen en duiden. U ontving vanaf Q4 2022 elk kwartaal deze monitor om u te informeren over de stand van zaken in het

leerlingenvervoer. In de monitor is onder andere te zien dat de tijdigheid van de terugritten verbeterd is en dat het aantal klachten laag blijft sinds een piek in januari. Ook zien we dat het aantal kinderen in het vervoer iets is toegenomen ten opzichte van Q1. Over een langere periode bekeken, vanaf 2022, zien we echter dat het aantal leerlingen in het vervoer is afgenomen. De situatie in het leerlingenvervoer van de Gemeente Utrecht is ten opzichte van 2022 stabieler. We zien dat de inzet op het verminderen van klachten, het vergroten van het aantal chauffeurs en het sturen op tijdigheid de afgelopen 2,5 jaar resultaat heeft geboekt. Het college heeft daarom besloten uw raad niet meer elk kwartaal de monitor te sturen, maar in plaats daarvan één keer per jaar een toelichting op de stand van zaken in het vervoer te geven bij het versturen van het jaarverslag van Leerlingzaken. Dit is dus de laatste kwartaalmonitor die u in deze vorm ontvangt. Wij blijven de data waarmee de monitor is opgebouwd gebruiken in onze structurele gesprekken met de vervoerder, zodat we hiermee kunnen sturen op de kwaliteit en betrouwbaarheid van het vervoer. Uiteraard informeren wij uw raad ook bij grote tussentijdse ontwikkelingen.

**Nieuwkomersonderwijs**
Het zomerprogramma voor Ithaka leerlingen, georganiseerd door ouderparticipatie-organisatie It's My Child, is succesvol verlopen met zo'n 100 – 150 deelnemers per dag gedurende zes weken. Dankzij dit programma hebben ook leerlingen die nog niet konden starten op Ithaka in de zomermaanden een waardevol dagprogramma gehad. Na de zomervakantie starten ruim 200 nieuwe leerlingen op Ithaka. Daarnaast is de verhuizing van Ithaka naar het gebouw van het voormalige Trajectum College aan de Vaderrijndreef voorspoedig verlopen. De verhuizing vormt een eerste stap richting de langetermijnambitie om te komen tot één centrale unilocatie voor Ithaka.

**Solidariteitsfonds**
Met motie M05 ‘Stel maximum aan ouderbijdrage’ heeft uw raad verzocht om de vrijwillige ouderbijdrage te maximeren. Momenteel vinden er constructieve gesprekken plaats met de schoolbesturen voor een stedelijk solidariteitsfonds primair onderwijs. De aangesloten besturen heffen een vrijwillige ouderbijdrage die naar het solidariteitsfonds gaat. Er wordt één richting gegeven voor de hoogte van dit bedrag, waarbij ouders de mogelijkheid hebben om meer, minder of niets bij te dragen. Het totaal geïnde bedrag wordt evenredig uitgekeerd aan alle deelnemende scholen waarna zij vrij zijn, binnen de wettelijke kaders, om hieraan invulling te geven. Ook de gemeente legt een bedrag in en we verkennen samenwerkingen met bedrijven en/of fondsen om in te stappen in dit fonds.

Procesmatig is er gekozen voor een getrapte instap: één schoolbestuur is in het schooljaar 2025/2026 al gestart met een solidariteitsfonds. Zie hier ook het artikel hierover van de NOS dat kopt dat de eerste kinderen op een schoolreisje zijn gegaan betaald uit het solidariteitsfonds. Een tweede schoolbestuur is voornemens in te stappen in schooljaar 2026/2027. Het derde schoolbestuur besluit in oktober 2025 of zij ook in 2026/2027 kunnen instappen. De andere, kleinere schoolbesturen die nu nog niet de keuze hebben gemaakt om in te stappen, hebben aangegeven achter de visie ‘gelijke kansen voor iedereen’ te staan en willen graag betrokken blijven bij dit proces. Wij blijven ook met hen in gesprek over het instappen in het stedelijk solidariteitsfonds, dat heeft nu onze prioriteit. Momenteel werkt een werkgroep van schoolleiders van één van de schoolbesturen aan een voorstel met zorgen en beheersmaatregelen. Mogelijk helpt dit de kleinere schoolbesturen in de keus om in te stappen. Zo kan het fonds doorgroeien tot een stadsbreed solidariteitsfonds, waarbij ieder schoolgaand kind, ongeacht achtergrond of school, aanspraak kan maken op een gelijk bedrag voor deelname aan sociale en culturele activiteiten.

## Segregatie

We hechten grote waarde aan het tegengaan van segregatie en het bevorderen van ontmoetingen tussen kinderen in en rond de scholen. Tegelijkertijd realiseren we ons dat het tegengaan van onderwijssegregatie een complex vraagstuk is, dat langdurige inzet vraagt van verschillende partijen. Een paradox waar we mee te maken hebben, is het streven dat kinderen in de wijk naar school gaan, in de praktijk juist kan leiden tot versterking van segregatie, met name in wijken die weinig divers zijn. We willen daarom segregatie breed aanpakken, zoals ook eerder vanuit de UOA is omschreven. Daarbij kijken we niet alleen naar gemengde scholen, maar willen we ook kijken naar het bevorderen van ontmoetingen tussen kinderen van verschillende scholen en naar pedagogisch vakmanschap van lesgeven in een grootstedelijke context.

In de afgelopen jaren zijn reeds diverse stappen gezet vanuit de UOA om segregatie tegen te gaan, ook op het vo. We zetten in op het vermeerderen van het aantal brede scholengemeenschappen en scholen met brede brugklassen met minimaal drie onderwijsroutes/leerrichtingen. In Utrecht zijn nu vier scholen met brede brugklassen. Momenteel zijn we ook in gesprek met een vo-school over 10 tot 14 onderwijs en we agenderen deze interventies voortdurend bij de andere besturen. Daarnaast zien we met de nieuw gevormde vo-coalitie voor het programma School & Omgeving, waarbij verschillende schoolbesturen aangesloten zijn, mogelijkheden voor ontmoetingen tussen verschillende groepen leerlingen. Als voorbeeld stimuleren we ontmoetingen in het primair onderwijs tussen kinderen vanuit verschillende achtergronden zoals de interventie Vriendschapsscholen en bij activiteiten in de wijk vanuit het programma School en Omgeving en De Brede School Utrecht. Daarnaast is de totstandkoming van een stedelijk solidariteitsfonds een nieuwe ontwikkeling in het tegengaan van onderwijssegregatie. Scholen met een hoge ouderbijdrage trekken vaker ouders aan met hogere sociaaleconomische status. Door de vrijwillige ouderbijdrage af te schaffen, verkleinen we financiële drempels en vergroten we de ervaren toegankelijkheid op deze scholen voor alle ouders.

De inzet op het tegengaan van onderwijssegregatie die we eerder al in gang hebben gezet vanuit de UOA, willen we versterken en verduurzamen door te komen tot een integrale en structurele aanpak. Daarbij gebruiken we de data uit de segregatiemonitor primair onderwijs. We verwachten u in Q1 2026 de definitieve versie van deze tweede segregatiemonitor aan te bieden.
Met deze structurele aanpak starten we in het primair onderwijs, daarna bouwen we verder aan een aanpak voor het voortgezet onderwijs. Met de schoolbesturen willen we toewerken naar een samenhangend geheel aan interventies die gebaseerd zijn op een gedeelde visie en kunnen rekenen op draagvlak. De keuze om te starten met een versterking van de aanpak van segregatie in het primair onderwijs wordt ingegeven door een aantal punten:

- Door vroeg in de schoolloopbaan van kinderen onderwijssegregatie tegen te gaan, kunnen kinderen vroeg leren met verschillen om te gaan, dit zal een doorwerking hebben in het voortgezet onderwijs.
- Bij een groot aantal basisscholen is reeds een programmatische structuur aanwezig die benut kan worden ter ondersteuning van de aanpak van onderwijssegregatie (denk aan De Brede School Utrecht en het programma School & Omgeving).
- Het verkrijgen van data over onderwijssegregatie in het Utrechtse vo betekent een uitbreiding van de huidige onderwijssegregatiemonitor, dat een arbeidsintensieve en bewerkelijke opdracht is.

Tijdens de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie van 11 april 2024 is afgesproken ons te verdiepen in de aanpak van segregatie in het voortgezet onderwijs bij andere gemeenten. We zullen zeker bij de uitwerking van een aanpak voor het voortgezet onderwijs de

mogelijke good practices vanuit andere gemeentes voor het tegengaan van onderwijssegregatie op het vo meenemen. Een voorbeeld die we zullen meenemen is het beleid van de gemeente Nijmegen die met schoolbesturen werken aan enerzijds scholen gemengder te maken en segregatie tegen te gaan en anderzijds meer kinderen in de eigen buurt naar school te laten gaan.

*Scholen met een hoge spreiding*
Met toezegging 882 is uw raad toegezegd een schets te geven van de zorgen op scholen in heterogene wijken. Dit betreft scholen met een hoge spreiding van leerlingen met en zonder een extra ondersteuningsbehoefte. Als gekeken wordt naar klas-, wijk- en schoolniveau kan het gemiddelde aantal leerlingen met een ondersteuningsbehoefte een verkeerd beeld geven, omdat scholen met een hoog spreidingsgetal grote uitdagingen hebben om alle leerlingen op hun eigen niveau gedifferentieerd onderwijs te bieden.

Naar aanleiding van signalen uit Leidsche Rijn zijn partners in de sociale basis in gesprek gegaan met de scholen in de wijk. DOCK, stichting JoU en Sport Utrecht hebben de opdracht om te werken aan een pedagogische basis in de wijken, in en rondom het onderwijs. De school is een belangrijke vind- en werkplek voor deze partners en een integraal onderdeel van die pedagogische basis in de wijk. Door meer gezamenlijk en meer gestructureerd te werken aan die pedagogische basis, met alle (vaste) betrokken partners, kunnen dezelfde partners méér bieden voor scholen. Over de aanpak worden verdere afspraken gemaakt.

**Sociale veiligheid**
*Online sociale veiligheid*
Uw raad heeft het college verzocht om zich actief in te zetten om scholen en ouders te ondersteunen om online pesten en sociale onveiligheid op sociale media tegen te gaan met motie M164 ‘Online sociale veiligheid’. We onderschrijven dit verzoek, zoals we ook al hebben geuit in het uitvoeringsprogramma mentale gezondheid (dd. 30 juni 2025). In paragraaf B2 bevorderen van een gezonde digitale balans geven we aan ‘vanuit de gemeente Utrecht ons uit te spreken tegen het gebruik van social media door jonge kinderen’. Met dit uitvoeringsprogramma mentale gezondheid zetten we in op ondersteuning van ouders en scholen bij gezond schermgebruik en geven we uitvoering aan motie M165 Preventie vroeg, vroeger, vroegst:

- We bieden ouders binnen de jeugdgezondheidszorg consulten (bij kinderen van 5 en 8 jaar) actief de gelegenheid voor het stellen van vragen over schermgebruik en digitale balans.
- We voorzien ouders van informatie en concrete (opvoed)tips rondom de online wereld en schermgebruik onder andere via de website van de JGZ.
- We voeren taalhuisbezoeken op indicatie uit waar schermgebruik onderdeel is van het gesprek tussen ouders en de JGZ professional.
- We lichten ouders voor over gezond schermgebruik en de onlinewereld waarin hun kinderen zich begeven, bijvoorbeeld via scholen, JGZ, JoU, DOCK en de Bibliotheek.
- We adviseren via onze jeugdverpleegkundigen van de JGZ bij de kernpartneraanpak scholen over digitale balans en schermgebruik.

*Sociaal veilige en pestvrije scholen*
Om uitvoering te geven aan motie M162 ‘Geen veilige pestvrije school zonder leerlingen en ouders’ besteden we in de week tegen pesten (22-26 september 2025), de week van de mediawijsheid (7-14 november 2025) en de week van respect (10-15 november 2025) extra aandacht aan (online) sociale veiligheid op school en in de wijk. Met een aantal van u is reeds gesproken over de invulling van de actieweken en nagedacht over mogelijke activiteiten.

Met motie M162 draagt het college op scholen te vragen om nadrukkelijker dan tot nu toe leerlingen en ouders te betrekken, in het bijzonder de vertegenwoordigende organen van leerlingen en ouders, bij de aanpak voor een sociaal veilige en pestvrije school; bijvoorbeeld als het gaat over het oordeel en advies van leerling- en medezeggenschapsraden over de effectiviteit van de aanpak. We vragen scholen nadrukkelijk om leerlingen en ouders actief bij te betrekken bij de activiteiten tijdens en rond de Week van respect. We hebben de kinderen in de kinderwijkraden gevraagd om een Utrechts kindermanifest over Respect en Pesten te schrijven, en in 2026 aan uw raad te presenteren.

Tijdens de Stadstafel Onderwijs & Jeugd van woensdag 16 juli jl. heeft wethouder Eerenberg gevraagd om de medewerking van de aanwezige bestuurders aan de hierboven genoemde Utrechtse week van respect. Het doel is om een gezamenlijk signaal af te geven dat we in Utrecht respectvol met elkaar om willen gaan en pesten niet tolereren. Met deze inzet en terugkoppeling in de kwartaalbrief is toezegging 953 afgedaan.

Om uitvoering te geven aan de ingetrokken motie M158 “Pesten en ander grensoverschrijdend gedrag (tijdig) melden beperkt schade” staat tijdens de Week van het pesten en de Week van Respect ook tijdig melden centraal. In het lesmateriaal en de gastlessen van de Respect Foundation is volop aandacht voor het voorkomen, signaleren en melden van pestgedrag. Voor de moties M160 en M161 die niet zijn overgenomen is wel aandacht tijdens de actieweken rond sociale veiligheid. In samenwerking met de Bibliotheek Utrecht en de Respect Foundation organiseren we een programma voor scholen om te werken aan bewustwording van leerlingen én ouders en het tegengaan van (online) pesten. Jongerenwerkers van stichting JoU en DOCK organiseren themalessen op scholen en verspreiden materiaal voor ouders om thuis met hun kinderen hierover in gesprek te gaan. Daarnaast organiseert stichting JoU een webinar voor ouders rond digitale veiligheid en brengt de Bibliotheek Utrecht een podcast over mediawijsheid en respect uit.

In de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport van 6 maart jl. is toegezegd om terug te komen op de mogelijkheid voor een online gemeentelijke verzamelplek met instanties. De toegang voor hulpvragen vanuit leerlingen, ouders of scholen is belegd bij het buurtteam, huisarts of Jeugdgezondheidszorg. Daar kan in een gesprek de precieze hulpvraag of behoefte worden verkend, en een bijpassende instantie worden gezocht. Het buurtteam heeft een site waarop voor veel verschillende vragen van jongeren een passend aanbod wordt gegeven.

*Gebedsverbod*
In de commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport van 6 maart jl. is toegezegd dat indien een school een gebedsverbod kent, er direct in gesprek wordt gegaan met die school. Er zijn geen signalen bij de gemeente bekend over scholen die een gebedsverbod hanteren.

**Volwasseneducatie**
*Bevorderen basisvaardigheden*
Samen met onder andere de taal- en digitaal organisaties, Bibliotheek, DOCK en buurtteams werkt de

gemeente aan het vergroten van de basisvaardigheden van inwoners. Op welke wijze dat gezamenlijk gebeurt, is te lezen in het uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen.

In 2024 hebben 2.544 inwoners een taalcursus gevolgd, daarnaast maakten 2.539 inwoners gebruik van de inloop in de bibliotheken voor vragen over taal. In totaal hebben 4.384 inwoners deelgenomen aan de taalcafés, 682 inwoners hebben een cursus digitale vaardigheden gevolgd en 1.011 inwoners zijn ondersteund bij digitale vragen zoals hoe maak ik een e-mailadres aan tot hoe maak ik een back up van foto's. Daarmee zien we een groei in het aantal deelnemers ten opzichte van 2023.
Van alle trajecten waarbij een diploma gehaald kon worden ging 69 procent van de deelnemers met een diploma of certificaat naar huis. Van alle deelnemers geeft 82 procent aan zelfredzamer te zijn na deelname aan een cursus.

Naast een stedelijk digiTaalnetwerk zijn er binnen de gemeente Utrecht de netwerken Digitale Inclusie en de Taalverbeteraars met als doel de integrale samenwerking te verbeteren.

*Week van Lezen en Schrijven 2025*
In Utrecht is er van 8 tot en met 15 september extra aandacht besteed aan het vergroten van de basisvaardigheden taal, digitaal en rekenen. Allerlei activiteiten zijn georganiseerd om het bewustzijn rond beperkte basisvaardigheden te vergroten, de doelgroep te bereiken en om meer vrijwilligers te werven.

*Regionaal programma*
De Wet educatie beroepsonderwijs (WEB) is het juridisch en financieel kader voor het beleid gericht op volwasseneneducatie en basisvaardigheden. Utrecht is bij ministeriële regeling aangewezen als contactgemeente voor de regio volgens de WEB en ontvangt het budget voor het regionale programma. Om de voortgang van de aanpak en de continuïteit van het digi-taalaanbod in de regio met bijbehorende programmacoördinatie te kunnen waarborgen, is het huidige Regionaal Programma Educatie 2021-2024 - Meerjarenprogramma Aanpak laaggeletterdheid Arbeidsmarktregio Utrecht Midden verlengd tot en met 31 december 2026. Daarmee wordt voldaan aan de wettelijke eisen vanuit de WEB.

## Deel B. Onderwijshuisvesting

In dit deel gaan we in op de volgende beleidsonderwerpen:
- Utrechtse kindcentra;
- Meervoudig ruimtegebruik van scholen.

### Utrechtse Kindcentra

Conform toezegging 993 informeert het college u over de herijking van het uitvoeringsprogramma Utrechtse Kindcentra. In het uitvoeringsprogramma Utrechtse Kindcentra beschrijven we welke acties we als gemeente de komende jaren ondernemen om de ontwikkeling van samenwerking rondom het kind in Utrechtse Kindcentra te stimuleren en te faciliteren. Het uitvoeringsprogramma is in de afrondende fase en wordt besproken met basisschoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Dit betekent dat het programma eind dit jaar kan worden vastgesteld en daarna met uw raad gedeeld. Daarmee ontvangt uw raad het stuk later dan eerder toegezegd.

### Meervoudig ruimtegebruik van scholen

Aan uw raad is toegezegd dat teruggekomen wordt op meervoudig ruimtegebruik van schoolgebouwen (toezegging 1014). In de Beleidsnota Onderwijshuisvesting streven we naar het

efficiënt inzetten van schoolgebouwen door meervoudig ruimtegebruik. In de Voorjaarsnota is dit ook benoemd als onderdeel van slim ruimtegebruik van panden in de stad. De invulling van deze opgave is breder dan onderwijshuisvesting, schoolgebouwen kunnen hier wel een rol in spelen.
Naast een efficiencyslag kan het meervoudig ruimtegebruik scholen ook inhoudelijk versterken. Door in te zetten op multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen zorgen we voor meer ‘leven’ in het gemeentelijk vastgoed gedurende de hele dag, voor meer actief en zichtbaar gebruik, meer (onverwachte) samenwerkingen tussen partijen, en meer verbinding tussen maatschappelijk vastgoed en de buurt. Een multifunctioneel gebouw versterkt samenwerking tussen partijen doordat deze elkaar beter leren kennen. Daarnaast draagt het bij aan de verbondenheid tussen verschillende gemeenschappen zoals leerlingen, ouders, leraren en buurtbewoners.

Schoolgebouwen worden al deels multifunctioneel ingezet. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van ruimte in scholen voor voorschoolse educatie en ouderlokalen. Daarnaast verhuren scholen al geregeld ruimte aan verenigingen buiten schooltijd. In de komende periode werken we verder aan het stimuleren van meervoudig ruimtegebruik van schoolgebouwen. Hierbij sluiten we aan bij natuurlijke momenten waarop nieuwbouw en renovaties plaatsvinden en stemmen we af met schoolbesturen en maatschappelijke partners. Verhuur van (delen) van schoolgebouwen die ons eigendom zijn en meedenken met onderwijspartners over mogelijkheden voor medegebruik van bestaande accommodaties kan hieraan bijdragen, naast slimmer programmeren van accommodaties bij nieuwbouw zodat deze meervoudig inzetbaar zijn. We kijken zowel naar wat vanuit de inhoud wenselijk is als naar wat vanuit huisvesting (financieel) mogelijk is.

Meervoudig ruimtegebruik van maatschappelijk vastgoed is onderdeel van de hervormingsbezuinigingen. In dat kader willen we ervaring opdoen in ons bestaande vastgoed in de breedte van de vastgoedportefeuille door middel van een pilot op meervoudig ruimtegebruik. Hierover wordt u verder geïnformeerd in een raadsbrief over MFA's en meervoudig ruimtegebruik die u in Q4 2025 zult ontvangen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,